

מתיקות השבת

יו"ל ע"י ישיבת 'חיים של תורה - לובלין' פניה"ק ירושלים ת"ו
בראשות הגאון רבי מנחם ברוך יאזעו שליט"א
תלמידו של מו"ר פוסק הדור בעל 'שבת הלוי' זצוק"ל

◆ משיחורנו של מורינו ראש הישיבה שליט"א ◆

מתיקות הקרבנות וליל הסדר

"ויקרא אל משה". אָמרו בַּמִּדְבָּר (תנחומים צו אות יד) שְׂתִינוּקוֹת שֶׁל בֵּית רַבִּן מִתְחִלִּים לְלַמֵּד בַּחֲמֵשׁ וַיִּקְרָא, וְלִכְאוּרָה, מִדּוּעַ אֵינִים מִתְחִלִּים בַּחֲמֵשׁ בְּרֵאשִׁית שֶׁמֶדְבַר מַעֲרִי הָאָמוּנָה שֶׁה' נָרָא אֶת הָעוֹלָם? אֵלֶּא מִשׁוֹם שֶׁחֲמֵשׁ בְּרֵאשִׁית עוֹסֵם בַּחֲסֵד ה' שֶׁנִּכְרַ בְּרֵאשִׁית הָעוֹלָם וְאֵלֹו חֲמֵשׁ וַיִּקְרָא עוֹסֵק בְּתוֹרַת הַקְּרָבָנוֹת שֶׁמֶהֱמֵם לְמִדִּים אֶת חֲסֵדֵי ה' שֶׁבִּגְוֵי הָאָדָם, דֶּרֶךְ הַתְּבוּנָנוּת אֲבָרִי הַקְּרָבָנוֹת הַדּוּמִים לְאֲבָרֵי הָאָדָם, וְהַחֲסֵד שֶׁבִּגְוֵי הָאָדָם הוּא גָדוֹל יוֹתֵר עֲבִיר הָאָדָם מֵאֲשֶׁר הַחֲסֵד שֶׁבְּכִלְיוֹת הַבְּרִיאָה.

אחת מעבודות הקרבנות היא זריקת הדם על ד' קרנות המזבח ומזנון למידיים את חסד ה' שנתן לנו דם בגופנו ומזרים אותו מארבע פנות הגוף, ומעבודה זו למדו גם לעבודת המדות, שהרי זרימת הדם בגוף תלויה במדותיו של האדם, שאדם שמקנה בחברו וכוונתו עליו, דמיו רותחים מן הגוף ונעשים עכורים על ידי כף, ונזהר תלוי גם בריאות הדם, שאדם שאינו שולט על הדם שלו שלא לזעזע אתו ושלא לעבר אתו על רצון ה', מחמת זה גם גופו לא שולט על הדם והדם מתקלקל חלילה.

טהור המדות בבית המקדש

לכן כאשר היו שופכים את הדם על ד' קרנות המזבח, היו מוכינים לטהר את הדם ממדת הקנאה ומשאר מדות רעות, ולא כמו שטבע האדם שהוא מוציף את מעשיו ואומר שפגנותו במדותיו הרעות היא רק לשם שמים, אלא בבית המקדש היו מגלים את פנימיות הלב והאדם היה מבחין בקו שמעשיו ונבעים ממדות של קנאה ונקמה וכדומה.

ויש לרמוז על כך את הפסוק: "שופך דם האדם באדם דמו ישפך", הינו אדם שנושך בכוף שהוא שופך את דם עצמו בנפשו לקנאה ולמדות

רעות, תקנתו היא שישיפה את דם קרבנותיו בבית המקדש ויכון לבקש מה' שיטהר את דמו ובמקום להרתיח את הלב בכעס ובקנאה, יחמם את לבו פאהבת ה' על חסדי ה'.

קרבו שהוא אדם

וענין ראית חסדי ה' דרך אברי הקרבו, נרמז בעקדת יצחק, דהנה אמרו חז"ל (פעיני ד.) שכאשר הקב"ה צוה את אברהם אבינו לעקד את יצחק על גבי המזבח, לא עלה על דעתו יתברך כלל שאברהם ישחט את יצחק, אלא הפנה היתה לנסות את אברהם, ועקר רצון ה' היה להעמיד את אברהם על הר גבוה עם יצחק בנו שנוצח לו בגיל זקנה, כדי להראות לכל באי עולם את החסד הגדול ש' הביא לו בן בגיל זקנה, ואת זה אברהם אבינו קיים בקו שהעלה את יצחק על גבי המזבח כקרבו.

פי תקלית הקרבו היא לראות את חסדי ה' שבאברי גוף האדם, כנכר באברי הקרבו, ובקו שאברהם העלה את יצחק על גבי המזבח בהר המוריה, הוא חדש את תורת הקרבנות שעתידים להתקיים בבית המקדש שנבנה במקום שבו עקד יצחק, שכל הקרבנות הם מוכנים כנגד עקדת יצחק ומסרתם שיהיו דומים לעקדת האדם בעצמו, הינו לראות דרכם את חסדי ה' הנסתרים בגופו של האדם, ולכן כשהוא מצא איל נאחו בסבך בקרניו, הוא שחט אותו, ובנדאי הוא נחם אותו לנתחיו, שהרי כך נצטוונו כפר שנתנו ואברהם הרי קיים את כל התורה בלח"ו (וישא בה), וכישיפת את אברי האיל, פנו להודות לה' על אברי בנו.

מתיקות בהגדה של פסח

כמו כן, בספור יציאת מצרים בליל הסדר, העקר אינו רק הספור על כך ש' הגיל את אבותינו מיד פדעה, אלא העקר הוא מה שאומרים 'ואלו לא הוציאנו הקב"ה ממצרים, עדן אנו ובנינו ובני

מתיקות הניסים

— מכתבים למערכת —

כלם עוזרים בנקיונות לפסח!...

לקראת ימי חג הפסח הקרובים ובאים והנקיונות הכרוכים בימים אלו ודורשים את עזרתם של כל בני הבית, הננו לפרסם מעשה נקלא שהגיע למערכת מתיקות בשנה שעברה לאחר חג הפסח:

בהיותי ילד, כאשר עליתי לבתה ב' סבי קנה לי שעון יקרתי מאד ואבי הציע לי לשמור אותו לבר מצוה שלי, מפיון שלא מתאים לילד קטן לעדן שעון יקרתי כל כך, גם אני הבנתי כך והסכמתי לרעיון, אבי עצר את השעון מלעבד ושומתי אותו במדף העליון של ארון הבגדים שלי.

לצער, כעבור כשנתיים, סבי נפטר לבית עולמו והשעון היה לי כמזכרת מהסבא יקר שיהיה לי פעם בכחצי שנה הייתי בודק לראות שהשעון נמצא במקומו והייתי שמח לראות אותו ומצפה לעדן אותו על ידי ביום הבר מצוה. אלא שלצער, קשהגעי יום הבר מצוה שלי, לא מצאתי אותו, הצטערתי וצפיתי למצוא אותו לאחר הבר מצוה, אך לא ארע, כמה שחפשתי אותו, לא מצאתי ואף אחד מהמשפחה לא ידע היכן השעון. הדבר צער אותי ובתחלת השנה (תשפ"ב) עליתי לישיבה קטנה.

כל שנה, מיד לאחר חג הפורים, עוסקים בבית בנקיונות לקראת הפסח, ומפיון שאני בן יחיד בין שש אחיות, בכל שנה לא יוצא לי לעורר כמעט כלל, אלא אחיותי עושות את כל העבודה.

השנה הזאת (תשפ"ג), עוד לפני פורים, הורי בקשו שמאחרי פורים, כאשר אני חוזר הביתה מהישיבה, אשתמך בעבודת האחיות ולא אשתמט מהנקיונות בבית, היה קשה לי לקחת עליו את המשימה הזאת, אבל הורי חיבבו אותי לעזר.

באחד הימים הגיע הזמן לנקות את ארון הבגדים שלי, בארון היו שמיות שלא היו בשמוש וכאשר נערתו אותן, שמעתי לפתע קול של רשרוש, בדקתי מהו החפץ ונגלתי את השעון היקרתי עומד ומצפה לי בתוך אחת השמיות.

שמחתי מאד ובהתלהבות גדולה ספרתי לאבי על מצאתי השעון. אבי התרגש מאד וספר לי קו: כשהייתי ילד וחיבה סבך - אבי ז"ל, היה מקפיד מאד עלי ועל אחי שלא נשלינו את כל על הבית על אמי והאחיות, וכשהינינו נשאים

« המשך המעשה בעמוד ד'

בנינו מושגים היינו לפרעה במצרים... ועתה קרבנו ה' לעבודתו, שבעה אנו מספרים את חסדי ה' שקיימים בנו בעצמנו, שעל כן שתיים ד' כוסות

מתיקות חסדי ה'

נתן לנו ילדים שהדם זרם בגופם בבריאות, וד' כוסות כנגד שני ההורים וכן ובת, שזיהי מצות פרו ורבו לשיטת בית הלל.

מתעקלים במעיהם ויש להם סבל גדול מכל אכילה, ומהם אנו למדים להעריך את הבריאות שיש לנו במעיינו, וגם אדם בריא לפעמים סובל במעיו, ועלינו לדעת שהצער הזה הוא קטן לעמת הטוב שיש לנו והוא בעצם תוצאה למדות הרעות שבונו, שאנו פוגעים בבני אדם ומתנהגים במדות רעות וכנ"ל במאמר הקודם, שפסגת המדות הרעות, מערכות הדם והגוף משתבשות.

ועלינו לדעת שהמדות הרעות אינן שיכות לנו וכביכול גנובות הן בנינו מהגויים שהם בעלי המדות הרעות, וכאשר נתחבר לדעת הזאת שהמדות הרעות אינן שלנו, הרי שגם הצער והצרות לא יהיו שכיחים לנו.

זו, כי הינו דומה בצבעו לדם ובכה מודים לה' על שהציל את הבנים שלנו בעצמנו מפרעה, שהיה וזיחן בדם של ילדי ישראל, ובמקום זאת הקב"ה

ויזכר בכה שפנגד הפסלת הרבה הזאת, ישנם ויטמינים רבים שנקנסים לגוף מהאכילה שאכל והם מחיים אותו, ומפה יקיש גם לשאר מעשיו של הקב"ה, שגם מה שזרעה רע הוא לטובתנו, וינגדו יש טובות רבות שאיננו מבחינים בהן.

סבת החלאים

ובעת האכילה נעשים פלאות גדולים בגוף האדם, שפשאדם מניס מאכל לפיו, כל האברים מקבלים חיות מהמאכלים, וכמו שבאולם שמחות, כאשר המלצרים באים עם מאכלים, כל אחד מקבל מהם את המאכל הערב עליו, כך פה שאנו מניסים מאכל לפינו, כל אבר מקבל ממנו את החיות הנצרכת לו. ובעת זאת, ישנם אנשים שהמאכלים אינם

אנשים רבים מתלוננים וטוענים שאף על פי שהם מקבלים משימים טובות, אבל כנגד זה יש להם הרבה קשיים ומצוקות ולכן קשה להם לשמח ולהעריך את הטובות, אבל צריך לדעת שהעיקר זה הטוב, אלא שטבע האדם שהוא מבחין יותר ברע מאשר בטוב, וכמו שרואים שאחרי שאדם אוכל ומכניס את המאכלים למעיו, אינו מבחין כלל בכל הטוב שנעשה לו מהאכילה שאכל, כי רב האכל יוצא פסלת בבית הפסא, ורק פמות מועטת של איכות ושל ויטמינים שמופקים מהאכל עולים ומחיים אותו, ואינו מבחין בחסד הגא.

אף על האדם להתבונן מהו בעצמו שהאדם מכרח לקחת לבית הפסא בכל יום כמה פעמים, והוא מבחין שפסלת רבה יוצאת מגופו, ומפה יתבונן

מתיקות אמונה איתנה

ובפרשת שמיני מבאר שהיתה למשה רבנו תביעה על אהרן ששרף את בשר החטאת ופנה לבניו "הנותרים" ואמר להם מדוע לא אכלתם את בשר החטאת, ורואים שמשך לא פנה אל אהרן אלא לבניו, אף על פי שהתביעה היתה על אהרן, ויש בכה ללמדנו, שגם כאשר יש לאדם בקרת על חברו, עליו להחכים שלא לומר לו את התוכחה

בשעיר נחשווון בן עמינדב שהוא משבט יהודה היתה כלולה הודעה לה' על מלכות בית דוד ועל כל עם ישראל שחתת מלכותם וזוהי הודעה על ה'גבא' שבעם ישראל, ובשעיר ראש חודש כלולה הודעה לה' על ה'חפצא' - על כל החסדים שהיו במשך החודש: מאכלים, בגדים, בית וכל שאר הטובות.

ביום השמיני למלואים הביאו שלשה שעירי חטאת; שעיר עזים, שעיר נחשווון ושעיר ראש חודש (רש"י ויגרא י טו). שעיר עזים כנגד אמות העולם שהם אמות עזים ואנו מודים עליהם לה' שברא אותם עזים וחזקים כדי שיהיה להם כח לשרת אותנו ולבנות לנו בתיים וכלים טובים.

מתיקות דעת התורה

בציור שבכותרת הגליון: אב יושב עם בניו בליל הסדר ושונים ארבע כוסות של יין, והאבא בא מד' כוסות אלו לידי שמחה והקרת הטוב לה' על הילדים שסביבו.

מהו הקשר בין ארבע הכוסות לבין האב עם ילדיו?

על כך במאמר: 'מתיקות הקרבנות וליל הסדר'.

בציור שלפנינו: הכהן הגדול סומך את שתי ידיו על ראש הקרבן.

מהי המעלה המיוחדת שיש בראש, עד שמבאר בפרשתנו שבנותח הקרבן היו מנתחים אותו לבדו?

על כך במאמר: 'מתיקות ראש התורה'.

עצות מתוקות

התורה אסרה בפסח את החמץ ויש בקר לחזק את אמנותנו בה, כי הלחם הוא אב המזון וליזון מתבססת עקר חייתו של האדם, ומפיון שפסח הוא הזמן שבו יצאנו לחרות ועקר החרות הוא שלא להיות תלוי בשום דבר גשמי, אלא בה' לבדו, לכן נצטוו שלא לאכל בפסח לחם, אלא רק לחם עני, וכן נתחזק גם לאהב את ה' לא רק בגלל שנותן לנו לחם לאכילה, אלא נאהב אותו גם בלי הלחם, ובקר האדם קונה קרבת אלקים ואהבת ה' שאינה תלויה בדבר, ובקר הוא מתנתק מהשעבוד ליצר הרע ונעשה בן חורין אמיתי.

מתיקות שיחי

רבנו של עולם, זכנו בהרמיה לצאת לחרות שלמה מידי היצר הרע האורב לנו בכל פנה ומבקש להכשיל אותנו ח' לעבר על רצונך, הן בדברים שבוין אדם למקום, הן בדברים שבוין אדם לחברו.

אנא ה', חון אותנו בלחם יגברת מאתך, וכשם שהראית לאבותינו את גבורתך במצרים להצילנו מידי פרעה הרשע, כן תמלא אותנו בגבורה ובכוחות נפש עצומים לעבד אותך באמת ובתמים ושלא לטור אחר עצת היצר הרע, ובקר ונקה להיות בני חורין אמיתיים העוסקים בתורה לשמה מתוך אהבתך ויראתך, אנו ורענו ורוע רענו עד עולם, אמן סלה.

גלגולה של מחלקת

הזוגע אלינו, שפאשר אדם יוצא לבית הכסא ושם פסלת רבה יוצאת מגופו - עליו להתבונן מקרה ב"ה הנוטת" בגופו, הינו לזכר את החסד של הויטמינים והחלקים האכזתיים שנותרים בגופו מהמאכלים והחיים אותו, ואפשר לכוון על כך בברכת אשר יצר, שאם יפתח אחד מהם, הינו שאם יצאו מגופו החלקים שצריכים להשאר בגוף, ואם יסתם אחד מהם, הינו שאם תשאר בגופו הפסלת שאמורה לצאת מהגוף, אי אפשר להתקיים... אפילו שעשה אמת.

והמתאוננים במידוך אמרו: "נפשונו קצה בלחם", ראשי תבות נקב, הינו שהם התלוננו על כך שלא הייתה להם יציאת פסלת דרך הנקבים והתלוננות שלהם היו לכאורה דברי הקבל, שהרי אדרבה יש להם אכל משבח שכלו עולה לטובת האדם ללא פסלת קלל, אבל קר טבע האדם שאם הוא נמשך אחרי הקבל וליצנתו, הוא מאבד את הדעת ומחפש תמיד את הרע ומתלונן גם על דברים טובים.

וכן זוהי מדת המחלקת, שכשש אדם מתחיל במחלקת, בני אדם עלולים להמשיך אחריו, כמו שנמשכו אחרי כרח, והמדרש אומר: "תשב באחור תדבר", אם אדם מדבר על יהודי שטעה, הוא בא מקר לידי "בבן אמוך תתן דפי", שהוא מטיל דפי ודברי שקר גם באנשים יראי ה'. והדרך הנכונה היא, שאם רואים יהודי שחטא, עלינו לבקש עליו רחמי שמים שישבו בתשובה, וכמו שמיצניו בדרך מלפניו שלא רצה להגות את אבשלום אף על פי שהוא היה מורד במלכות ועבר על אסורים גדולים, משום שרצה להשיבו בתשובה.

כפניו, אלא יאמר אותה לחברו וכשהוא ישמע את הדברים, הוא יבין את התוכחה לעצמו יותר טוב מאשר שהיו אומרים אותה לו בעצמו.

לשמח בנותר

ואף על פי שצארו ובניו היו אונינים על פטירת נדב ואביהו, ואנו אסור באכילת הקרבנות, בכל זאת מקבא רש"י שפאן משה רבנו אמר שהוא צנה מאת ה' שצארו ובניו היו צריכים לאכל את בשר הקרבן על אף אונינותם, ויש לבאר שהסבה לקר שהאונינות של צארו ובניו לא הייתה אמורה למנע אותם מלאכל את בשר הקרבן היא רמוזה במה שצאמר: "בני צארו הנוטתם" - שמה שאנו אסור באכילת הקרבנות הוא מפני שיש לו מוריות מפטירת קרובו, ואם כן אינו יכול לאכל בשמחה את בשר הקרבנות ולבא מקר לאהבת ה' על חסד ה' שפארי גופו.

אבל מפינו שעל צארו הפהו נאמר: "וידם צארו", ששתק בעת שנפטרו בניו וקיים "בני צארו הנוטתם", הינו ששמח בגנים שנותרו לו ולא התמרמר מקר שנפטרו לו שני בנים ואף שני הגנים אלקרו ואיתמר שצאמר עליהם "הנוטתם", משמע שבם הם שמחו בקר שהם נותרו לחיים, לכן הקב"ה צנה שהם יאכלו את הקרבן אף על פי שהם אונינים.

וכאשר משה רבנו הוכיח את צארו ובניו, מזור ענו זריקת הדם ובקר רמוז שמשה אומר, הרי צארו הפהו לא הרתים את דמו לכעס ולמרמור קלל על פטירת בניו, אלא "וידם צארו", לכן ראוי לו לאכל את בשר החטאת אף על פי שהוא אונו.

מתיקות ראש התורה

וכן רחיצת הפליות מפיכה את החסד שה' נותן לנו מיס ובורית (סיוח) לרחץ את גופנו מבחוצן מפל וזהמא.

לרחץ את הנשמה

והעקר שצריך ללמד מקר הוא לרחץ את נשמתנו מפל וזהמא של מידות רעות; פעם, קנאה, שגא ונקמה, שלא לכעס על בני ביתו, שלא לשמור טינה וקפדה על חברו, כדי שלא יבוא לידי נקמה, ולא יקפיד על ילדיו גם כשהם מפרים את שולתו, ויזכר שגם הוא הרי התנהג כמותם בילדותו ויתכן שאף יותר גרוע מהם.

ונתים האברים מלמד אותנו לנתח את מידותינו ולהפיר בהסרונותינו על מנת לתקנם ולא למאס ולא לקוץ בתוכחה כשמוכיחים אותנו ומגלים לו את חסרונותיו, כי רק כשפאדם זוכה לנתח את מידותיו ולהפיר היכן הוא אוחז, יוכל לתקנו ולהיות עובד ה' אמיתי.

מתיקות תכלית התורה

וכיוצא בה עסק התורה, צריה לדעת מהו ה'ראש' והעקר של עסק התורה, שהעקר הוא הדברי תורה שקשורים לחובות הלכות, ואנו עוסקים מלמוד הגמרא וההלכה שבביל להגיע מכל הלמוד הגה לידי קרבת ה' ולידי קיום המצוות שהן חובות הלב, יראת ה' ואהבתו, וכמו שרואים במשנת רבי פנחס בן יאיר, שתכלית התורה היא להביא את האדם לידי מידות טובות וקרבת אלקים, והעבודה של האדם היא לפתח בכל יום את שכלו ועקר התפתחות השכל הוא בקר שיקנה מידות טובות ודעת של קרבת אלקים.

והתורה מיצה לנתח את אברי הקרבן ולרחץ את הפליות במים ופעלה זו מפיכה את חסד ה' שרוחץ את גופנו מבפנים מפל וזהמא על ידי הפליות ועל ידי שאר האברים הנפלאים,

כפירשנו פתיב על הקרבן: "על ידך המזבח צפנה", "צפונה" רמז על המידות הצפונות בלב שצריך לתקן אותן, וזאת על ידי הקרבן שצאמר בו: "ונחם אתו לנתחיו ואת ראשו ואת פדו", בתחלה התורה אומרת קלל "ונחם אתו לנתחיו", הינו שצריך לנתח את כל אברי הקרבן, ולאחר מכן התורה מקדשת את הפרט שצריך לנתח את הראש ואת הפדך, והפרט על ראש הקרבן הוא העקר.

פי הראש של תהמה הוא כנגד הראש של האדם והוא העקר בגוף האדם, שהרי המח שבראש הוא מנהל את כל הגוף גלו והוא חשוב יותר מהלב, שהרי גם הלב מתנהל על ידי המח, וגם כשפאדם בפקסוק על הלב, בדרך קלל הפנה היא למח וכוון בפקסוק: "רבנות מחשבות בלב איש", שהפנה היא למח שהוא זה שחשב מחשבות.

♦ הרה"ג ר' אליהו קאהן שליט"א, משיגה דושיבתנו ♦

על אף שאין לו תועלת מפרחי האיילנות עצמם, כי מראית האיילני דמלבב, הוא בא לראיה בעיני השכל, שמבין שמהפרחים הללו יגדלו פרות שיערבו לו.

את ענין הראיה אנו מוצאים גם במצות ספור יציאת מצרים, שחז"ל אומרים 'כול מראש חדש, תלמוד לומר "בעבור זה", בשעה שמצא ומרוד מנחים לפניה', כשאתה רואה בעיניך את המצה ואת המרוד, אז תוכל להבין בעיני השכל איזו הרגשה של עבדות ומרירות היתה לאבותינו במצרים, ועם הרגשה כזו אפשר להקים את מצות ספור יציאת מצרים כראוי.

פרחי האיילנות קדם שייבנה, כי הראיה גורמת לאדם שמחה, דבין הוואה את חברו לאחר שלשים יום, שמדינת דגמרא מברך שהחינו על השמחה הגדולה שיש לו מהראיה שרואה בעיניו את חברו שצפה לאותו.

והנה הראיה נחלקת לשנים, ראיה בעין גשמית וראיה שכלית, והתכלית של הראיה בעין גשמית היא כדי שאדם יתבונן בעיני שכלו במה שרואה בעיניו ויבין בשכלו גם דברים שלא נראים בעין הגשמית, ודבר זה נלמד מברכת האיילנות עצמה, שבאשר האדם רואה בראיה גשמית את פרחי האיילנות, הוא מגיע מקד לשמחה

הגמרא בבבכות (מג): אומרת: 'היוצא בימי ניסן ורואה איילני דמלבב מברך שלא חסר בעולמו כלום' וכו'. מן ובנו פוסק הדור הגר"ש וואונר צוק"ל בספרו שו"ת שבט הלוי (חלק ו' סוף סימן נג), הסתפק ודן באדם שלא ראה כלל פרחי איילנות, רק שמע מהבניו שהאיילנות מלבבים, ועמד ונתן שבח והודיה בברכה זו של האיילנות, שיתכן שגם לאחר שיראה הפרחים אחר כך, אי צריח לחוד ולברך, שתנאי זה של הראיה לא מבאר בשלחן ערוך אם הוא מעכב, והשאר בצ"ע.

והנה מלשונו חז"ל 'ורואה איילני דמלבב', משמע שלכתחלה ודאי צריח שיראה את

♦ הרה"ג ר' יוסף מאנדל שליט"א, ר"מ ביושיבתנו ♦

'וכי מאחר שמדת הדיו מעכבת, אנו למה מחפיו?', אפשר לפרש בדרך דרוש שהאמונים הקדושים שואלים, שאמנם מדת הדיו מעכבת על אותם שלקויים בשנאת חנם, אבל אנו שנקיים ממדה זו, מדוע אנו צריכים לחכות?

ומה שהתנאים נחלקו אם עתידים להגאל בניסן או בתשרי, אי בכונתם לומר שנהו הזמן שדוקא בו נגאל, אלא בכונתם לומר שפיון שבתדשים אלו אנו מוקירים את גאלת אבותינו, יש בקד עת רצון מיוחדת לעורר עלינו רחמי שמים להגאל בהם.

ידועה המחלקת לגבי הגאלה העתידה (רה"ה א), שלפי רבי יהושע 'בניסן נגאלו אבותינו ובניסן עתידים להגאל'. וכן איתא במסכת סופרים (כ"א), שעתיד בית המקדש להבנות בניסן, ויש טעם רבי אליעזר 'בתשרי עתידים להגאל'.

על כך עונה הגמרא: 'לקבל שכר, שנגמרו: "אשרי כל חוכי לו", ששעצם זה שאנו מחכים ומצפים לימות המשיח שבהם נראה את ה' עין בעין, אנו עתידים לקבל על כך שכר גדול, כי הצפיה נובעת מדבון חזק לעבד את ה', שמצפה ליום שבו נזכה לגאלה השלמה ואז נעלה ונראה ונשתחנה לפניו בשלש פעמי רגלינו, במהרה בנימינו, אמן.

בהמשך איתא שם: 'שמה תאמר אנו מחפיו והוא אינו מחכה, תלמוד לומר: "ולכן יחכה ה' לתנכם ולכן ירום לרחמכם". מקשה הגמרא: 'וכי מאחר שאנו מחכים והוא מחכה מי מעכב?', ומתדבב 'מדת הדיו מעכבת', וכמבאר בגמרא יומא (ט), שבעוון שנאת חנם נחרב בית שני ולא הועיל להם מה שהיו עוסקים בתורה, במצוות ובגמילות חסדים, וכדי שיראה בבניו בית המקדש, עלינו לתסן את החטא הזה.

ולכאורה, הרי אנו מאמינים בכל יום שייבאו וכדאיתא בגמרא (סנהדרין כ"א): 'תפח עצמן של מחשבי הציון, שהיו אומרים כיון שהגיע עת הקץ ולא בא, שוב אינו בא, אלא חכה לו, שנגמרו: "אם יתמהמה חכה לו", ובמבאר ברמב"ם בפרשו למשניות (סנהדרין י"א), שהוא אהד מיסודות המנונה, להאמין בכל יום שייבאו ולא יחשב שיתאחד, אם כן מהו שאמר בניסן או בתשרי עתידו להגאל? ואפשר לומר שאלו ואלו דברי אלקים חיים,

פסח מצה
1... מתוק!

בס"ד יצא לאור
הספר הנפלא
'מתוקות המועדים'
על חתן הפסח

מתוך שיעורי שו"ת של
מרדכי ראש הישיבה שליט"א

ליכישת בימת "חם חנוך"
מבית המדרש
אבן ספיר 052-7162314

חדשים מתוקים

א. איזה חסד שנקים בגופנו בכל עת מוקירים לנו ד' פוסות הנו של ליל הסדר? **ב.** איזו ידועה חשוב שידע מי שסובל במעי? **ג.** על איזה חסד נוסף אפשר לכוון בברכת אשר יצר? **ד.** אילו לקחים מתוקים יש מן החיצת פלית הקרוב?

התשובות מונחות בתוכן גליון זה. ניתן לשלוח את התשובות לכתובת האי-מייל: 7885595@GMAIL.COM או בהודעה קולית בקו "קול מתוקות": 073-313-4395. כתובת וטלפון | הזוכה מפרשת תצווה: יוסף צבי לוריא, רחובות

המשך מתיקות הניסים

בעל לעזר בבית, סבא היה שמח מאוד ומעינינו לנו על כך פרס עזרה.

'פעת', אומר אבי שליט"א, 'נראה שסבך עמד משמים ודאג לך שלא תקבל את המתנה שהוא נתן לך אלא כאשר תטה על לעזר בבית!'

וברור הדבר שאם סבא שלי דאג לתת פרס למי שעוזה בודאי שהקב"ה. שהוא אבא שלנו החי וקיים לצנח, דואג וידיאג לעודד ולהעניק מתנות וטובות לכל מי שעוזר בבית, וזה משתלם!!!

יוסף אברמוביץ, חיפה.